

Mgr. Šiller Jiří

Rigorózní práce: Původní česká dramatika se současnou tematikou v 70. letech 20. století

The Original Czech Drama and Contemporary Drama in 70s of 20th century

Posudek oponenta: PhDr. Josef Peterka, CSc.

Šillerova RP usilující o detailní literárněhistorickou reflexi oficiální české dramatické produkce se současnou tematikou v prvním desetiletí tzv. normalizace je vzhledem ke specificky kontroverzní (pro nově generace už spíše pitvorně groteskní) povaze daného období zároveň výmluvným příspěvkem k sociologii a psychohistorii kulturního života v nesvobodné, ideologicky přísně usměrňované a kontrolované společnosti.

Volba časového intervalu je oprávněná vzhledem k odlišnosti od poetiky i situace 60. let, ale i odlišností od přece jen politicky volnějších let osmdesátých. Pisatel zvolil strategii celkové bilance, prozkoumal bezmála stovku dramatických výtvořů daného období. Poučen a inspirován zejména fundamentální studií P. Janouška a L. Vodičky (České drama 1969-89) tento rozsáhlý materiál tematicko-genologicky (s vědomím značné typologické rozkolísanosti či nevyhraněnosti) svědomitě utřídil a vyhodnotil.

"Charakteristiky" jednotlivých dramatických výtvořů, uvedené vždy medailonem autora, považují za pracnou a v zásadě zdařilou, nestrannou, objektivní kondenzaci mnohostranných vědomostí. Spojují složku informativně analytickou s interpretační, přihlížejí k námětu, postavám, ději, konfliktu i tvárným postupům, resp. stereotypům, výklad ústrojně ilustrují citacemi textu. Zaujme i složka recepční, axiologická: údaje o počtu inscenací a repríz, citace dobové kritiky i vlastní aktuální hodnocení řešící otázku, zda by dotyčná hra mohla event. dnes zaujmout. Obsažné jsou zobecňující závěry jednotlivých kapitol. Práci uzavírá a kompletuje pět druhů velmi informativních příloh, mj. např. Televizní záznamy divadelních inscenací původní dramatické tvorby.

Otázkou je, které aspekty výkladu by bylo možno případně hlouběji či teoretičtěji rozpracovat. Nosná by mohla být např. úvaha o poetice titulů (všimněme si třeba slibně mystifikačního názvu Jílkovy komedie *Silvestr*, v němž se skrývá jméno postavy), o vertikálním členění dobové produkce, o umělecky relativně nejproduktivnějším žánru, typologie konfliktů, záporných a kladných postav (včetně jejich genderových proporcí, jmen, profesí apod.), obligátní stereotyp happyendů (a jejich případné porušení). K zamyšlení podněcuje čtenáře zmínka o větší produktivitě slovenské tvorby i o nepoměru s původní tvorbou televizní či filmovou. Naopak jsem dosti skeptický k autorově nápadu využít tento materiál k didaktickým účelům ve školní výuce, jedná se o artefakty pod rozlišovací schopností mládeže, což ostatně není divu.

Několik drobných připomínek: Ján Solovič je nesprávně uváděn s dlouhým ó, O. Zahradník naopak je správně Záhradník. V kapitole o detektivní hře autor mylně soudí, že detektivka byla v té době "ideologicky nežádoucí žánr, zločiny totiž měly ze socialistického zřízení naprosto vymizet" (27). Vzápětí ale sám sobě odporuje konstatováním, že v českém filmu se narodil od divadla "staly detektivky jedním z nosných žánrů, a to v průběhu celých 70. let". Na několika místech se objevují stylistické neobratnosti jako třeba "spontánní projevy nejprve ve formách různých projevů..." (17).

Přestože se předložená RP po stránce metodologické ubírá spíše tradiční cestou, je zjevně dokladem dlouhodobějšího heuristického úsilí, poctivého a zasvěceného přemýšlení.

Rigorózní práci Mgr. Jiřího Šillera doporučuji k obhajobě.

V Praze 27. dubna 2014

.....

Josef Peterka

